

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Accessit auctoritas Summorum Pontificum, temporibus Gregorij Magni, cum regio consensu; quamvis plena exemptio à jurisdictione Episcopi tributa non sit. Adeodatus exemptionem indulsit monasterio ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

III. Vnde apud Marculfum extant privilegiorum solennes formulæ, quarum usus erat cum Episcopus & Princeps immunitates illas concederent. Ac in prima quidem, quæ concepta est sub nomine Episcopi, Decretum regium cum episcopali conjungitur, ut rectè constat fuisse immunitates monasteriorum doceatur: *Dum ab antiquitus juxta constitutionem Pontificum, per regalem sanctionem, innumerabilia per omne regnum Francorum sub libertatis privilegium videntur consistere monasteria.*

Marculf. form. 1.
Vide Notas V. C.
& a rudissimam D.
Bignonij.

Vide Notas Baln.
et ad epist. 11. L. m.
p. Errationis.

Flodoard. l. 1. c.
37.

Privilegium Sues-
sionice Synodi T.
111. Conc. Gall.

Secunda formula apud Marculfum continet privilegij episcopalis confirmationem; quæ ideo à Rege decernitur, ut securius tranquillitas monasteriorum procuraretur adversus futuros Episcopos qui decessorum suorum privilegia convellere tentarent. In ea formula omnia jura quæ diocesanus Episcopus remisit, & recensentur, & decreto regio muniuntur. Ad ultimum, huic formulæ adjiciuntur quædam capita ejus immunitatis qua Princeps de juribus suis quamplurima remittit. In quam sententiam concepta est tertia formula, quæ de juribus temporibus remissis tantummodo tractat. Privilegium ab Episcopis Oriniacensi monasterio concessum, regio decreto confirmatum fuisse docet Hincmarus apud Flodoardum. Hunc morem usurpatum fuisse in privilegio monasterij Floriacensis egregiè docet Synodus generalis totius Galliarum collecta apud Saponarias anno DCCCCLIX. quæ humili prostrata ante Carolum Regem & Rodolphum Bituricensem Archiepiscopum, obsecravit ut privilegium monasterij sancti Benedicti, quod annuente prefato Rege firmaverat, quodque idem Rodolphus subscripserat, qui prefatam abbatiam irregulariter retinebat, ratum & inconvulsum servare studerent. Privilegium monasterij Floriacensis à Synodo Gallicana concessum quidem fuerat, sed de consensu Regis. Illustrissimum quoque hujus moris exemplum extat in privilegio quod Synodus Suesionica monasterio Solemniacensi irrogavit anno octingentesimo sexagesimo sexto. Referrunt patres Bernardum monasterij illius Abbatem, Normannis agrum Lemovicinum devastantibus, domus suæ instrumenta incendio absumpta docuisse, ideò que regiam clementiam & synodalem adisse pietatem, pro privilegij ipsi monasterio impetrandis, quibus substitutione regia atque apostolica & synodali defensione perpetuo muniretur. Mox addunt: *Cujus piis petitionibus simul cum regia sublimi clementia annuentes, hoc prefens privilegium adjecta regia presidentis auctoritate decrevimus roborandum.* Quantum verò momenti haberet immunitas à Principe collata docet Ca-

rolus Calvus Rex: qui cum Magniloci monasterium in diocesi Arvernica situm Episcopo Arvernensi concessisset, inspectis immunitatis à se & à patre Ludovico datæ instrumentis, eidem Episcopo monasterium ademittit.

IV. Accessit his decretis auctoritas Summorum Pontificum, quæ has immunitates apostolicæ sedis præsidio communivit. Initium harum confirmationum ad Gregorium Magnum vulgò refertur. quod aliqua ex parte verum est. Etenim trium monasteriorum in urbe Augustodunensi privilegia ab eo concessa leguntur anno sexcentesimo secundo, sed quæ bonis oblati consulant tantum, ut ea monasteriis intemerata ferventur, non autem eximant Abbates à diocesana lege & jurisdictione Episcopi; quamvis nonnisi adhibitis sex aliis Episcopis de criminali causa adversus Abbates judicium ferre possit. Ceterum ea privilegia ad petitionem Brunichildæ Reginae & Theodorici Regis indulta sunt. ut vel hinc pateat regio consensu indignis illis temporibus, in Gallia, omnia quæ paulò aliena à regulis esse videbantur. Facultatum liberam administrationem, Abbatis electionem, & alia quædam diversis monasteriis indulgit, quæ quieti monachorum prospicerent; sed ab Episcoporum jurisdictione Abbates non exemitt. Nam quod monasterio sancti Medardi à B. Gregorio collatum dicitur esse privilegium, supposititium esse omnibus jam ferè constat. Quare prima fortasse exemptio ab Episcopi jurisdictione, quæ à Romanis Pontificibus indulta est, tribuenda erit Adeodato Papæ: qui rogatus ab Ægyrico Abbate sancti Martini Turonensis, illi privilegium immunitatis, causâ cognitâ, concessit. Sed præfatus est hoc alienum esse à more Romanæ Ecclesiæ, ut monasteria ab Episcopi jurisdictione eximantur. *Parumper autem ambigimus, inquit, idcirco quod nos atque traditio sanctæ nostræ Ecclesiæ plus non suppetat à regimine episcopalis providentiæ religiosa loca fecernere.* Quare nonnisi inspecto privilegio quod Crobertus Turonensis Episcopus irrogaverat, & Gallicani Episcopi subscriptionibus suis firmaverant, auctoritatem apostolicæ sedis interposuit. Itaque non ab invitis Episcopis Abbatem exemitt, sed consentientium vota decreto suo confirmavit. Meminit quoque regiorum rescriptorum; sed illorum necessitatem ad repellendos laicos restrixit: *Erga quod & præcellentissimi totius Gallie Reges, ut scripto comperimus, ad reprimendas laicorum infestationes, edicto premunire idem venerabile monasterium regali pietate dignati sunt.* Attamen vis privilegij regij ad

Tom. 11. lib.
Eccles. Gall. l. 4.
p. 7.

Greg. l. 1. c. 19.
p. 19. m. 11.

Vide Caplin
l. 4. c. 11. p. 7.
p. 19. m. 11.
& abb.

Privilegium à
diti T. 1. Conc.
Gall.

immunitates ecclesiasticas confirmandas extendebatur, ut supra monui. Quod testatur Pippini Regis ad Bonifacium apostolicæ sedis Legatum epistola. Construxerat Bonifacius Fuldensè monasterium in loco sibi à Carolomanno Pippini fratre concessio. Tum à Rege illa petit, quæ his verbis Pippinus expressit: *Ut sicut ex auctoritate B. Petri principis Apostolorum, pro quo legatione fungeris, privilegio sedis apostolicæ sublimatum esse constat, ita etiam nostræ auctoritatis precepto roboretur, placuit nobis tuæ petitioni assensum præbere. Et ideo hanc nostræ præceptionis seriem ob honorem Dei & venerationem S. Petri conscribi iussimus, per quam privilegium sedis apostolicæ à B. Zacharia tibi collatum, cum consensu Episcoporum cunctorumq; fidelium nostrorum, per omnia roboramus; precipientes ut nullus Sacerdotum in regno nostro divinitus nobis concessio in prefato monasterio jurisdictionem aliquam sibi vendicet, præter apostolicam sedem &c.* Idem demonstratur ex epistola Nicolai I. qua privilegium monasterij sancti Karlesii in pago Cenomanico siti confirmat. Testatur enim chartas quasdam ab Episcopis Cenomanicis prolatas, quibus monasterium suæ civitati subditum esse demonstrare volebant, falsas esse, quandoquidem privilegia Regum, quæ ex antiquorum Regum Francorum temporibus olim monasterio illi concessa sunt, hoc destruant, sicut & ipsa testantur, quæ in archivis monasterij ob testimonium sibi concessa libertatis hodieque servantur. Itaque rogatum se ait à Carolo Rege, ut libertatem illi monasterio & ab Episcopis & à Regibus Francorum concessam sua firmaret auctoritate, & futuris mansuram temporibus roboraret.

V. Eundem ordinem sequebantur proceres Galliarum, cum monasteriis à se conditis libertatem querere volebant. Consensui enim Episcoporum decretum suum addebant, & sedis apostolicæ auctoritatem. Eo modo se gessit Willelmus Sancius Vasconia Comites, cum sancti Severi monasterium in pago Adurenfi Auscitanæ provinciae in Novempopulania situm excitaret anno nonagesimo octuagesimo secundo. Collatis enim quamplurimis redivitibus, postquam Abbatibus & monachorum exhibitioni prospexisset, cenobium liberum esse iussit, non solum à tributis & omnibus fisci juribus, sed etiam ab Episcoporum administratione & jurisdictione, Ecclesiæque Romanæ subdidit: *Nec in prefato loco quisquam Episcopus, inquit, cathedram audeat collocare, vel quamlibet licentiam habeat imperandi, nec aliquam ordinationem quamvis levissimam faciendi, nisi cum permisso & voluntate Abbatis ipsi sacro loco præsentis; sed sint omnibus modis liberi, & absque ulla alia calumnia & inquietudine securi.*

Quæ omnia decrevit, cum confirmatione Archiepiscopi Ausciensis, & Burdegalenfis, Episcoporum Agennenfis, Vasconensis, Valarentis, Bigorrensis, & Lactoratenfis, & apostolicæ sedis auctoritate muniri fecit. Supererant adhuc prisca consuetudinis reliquæ anno millesimo quinquagesimo, cum Goffridus Andegavorum Comes monasterium Vindocinense à se fundatum auctoritate & assertione Domini sui Regis Francorum Henrici, Theodorici etiam Carnotensis Episcopi consilio, beato principi Apostolorum Petro obtulit in alodium & patrimonium. Quare Ivo Carnotensis, peritissimus canonicæ disciplinæ, privilegia S. Quintini eo nomine commendat, quod ab Episcopis Belvacensibus indulta fuissent, & quod ea apostolica manus roboravit, regia quoque majestas Pragmatica sanctione firmavit. Possent, si necellum foret, tabulæ antiquæ monasteriorum proferri quæ à Regibus Italiae, Germaniæ, Angliæ, Navarræ, Castellæ, Legionis, & Aragonum condita sunt, & privilegiis episcopalibus, tum regiis, deinde verò etiam apostolicæ sedis decretis firmata.

VI. Ex hoc usu profectum ut si qui Episcopi immodestius se gessissent erga Abbates & monachos, libertas illis à Summis Pontificibus indulgeretur, invitis licet & renitentibus Episcopis. Exemptionem probabilem causam hinc tumpit Gregorius VII. in epistola ad Taurinensem Episcopum: *An ignoras, inquit, quod sancti patres plerunque & religiosa monasteria de subjectione Episcoporum, & episcopatus de parochia metropolitana sedis propter infestationem præsentium dividerunt, & perpetua libertate donantes, apostolicæ sedi velut principalia capiti suo membra adherere sanxerunt.* Eo prætextu utebatur Alexander II. cum Gervasio Remensi, qui privilegia monasterio Corbeienfi concessa, ab ecclesiastico canone aliena esse existimabat, in hunc modum rescriptit: *Alias esse leges Ecclesiarum quæ sunt generales, & alias esse eas quæ specialiter in privilegiis, quibusdam prærogantur Ecclesiis ad immunitatem, ne quorumlibet importunitate patiantur inquietudines. Sed tandem exemptiones istæ sola Pontificum liberalitate & gratioso beneficio, Regibus conniventibus, concessæ sunt. Quod ægrè tulerunt omnibus seculis Episcopi, qui dolorem suum sæpissime litibus implicatissimis & scriptionum querelis ulsi sunt. Imò & Bernardus Abbas de hac imminutione auctoritatis episcopalis graviter conquestus est in libris de Consideratione ad Eugénium Papam: Murmur loquar & querimoniam Ecclesiarum; truncari se clamitant ac demembrari. Vel nullæ vel paucæ sunt quæ plagam istam aut*

In Notis ad ep. 1. l. 1. Goussid. Vin. doc.

Ivo Carnot. ep. 196.

Greg. VII. ep. 69.

Bernard. lib. 1. de Consider.

Clara fundatio videtur est l. 111. lib. 1. Bernardi. c. 1.

privilegium hinc latè T. 1. Gall. Gall.